

A NÁCIZMUS NÉMETORSZÁGBAN

A WEIMAR KÖZTÁRSASÁG

- 1918. nov. 3. kielii matrózfelkelés – II. Vilmos elmenekül
- 1919. jan. Weimar: Alkotmányozó NGY. összeül – ezért: **WEIMARI KÖZTÁRSASÁG**
- 1919. jan. 5. Berlin – kommunista felkelés - leverik
- Ekkor: a jobboldali terrorcselekmények is elszaporodnak
- Jobboldali felkelések: **1920. Kapp-puccs, 1923. sörpuccs** (Hitler is részt vesz benne) - a kormányzat ezek ellen is sikeresen lép fel
- júl. 31. A weimari köztársaság alkotmánya: a kancellár = **a kormányfő** a Reichstagnak (birodalmi gyűlés) felelős
- **Reichstag** tagjai: általános, közvetlen és titkos választásokon választják meg.
- **Államfő:** köztársasági elnök – a hadsereg főparancsnoka, ő nevezte ki a kancellárt + írta ki a választásokat
- A kormányzat célja: A jóvátétel teljesítése – de: a győztesek nem reális és teljesíthető jóvátételi kötelezettséget szabtak meg - a gazdasági helyzet rossz
- Általános közhangulat: elkeseredettség, a versailles-i béke elutasítása
- Köv.: **1922. RAPALLÓ:** megegyezés Szovjet-Oroszországgal: a két állam elengedi egymással szembeni háborús adósságait; a kereskedelmi kapcsolatok normalizálása
- A két állam felvette egymással a diplomáciai kapcsolatot.
- OK: mindkét ország ki akart törni az elszigeteltségből: ez nagy politikai eredmény
- 1923. Ruhr-vidék megszállása: franciák - oka: Németo. nem fizette a jóvátételt.
- **1924. DAWES-TERV** ⇒ változás a német-francia viszonyban
- a franciáknak szintén érdekükben állt a megegyezés: saját gazdaságuk majdnem összeomlott
- **KÖV.: 1925. LOCARNOI SZERZŐDÉS** – Briand és Stresemann külügyminiszterek
- A német teljesítési politika az alapja
- Garantálta NO nyugati határait (francia-német, belga-német határ)
- Köv.: A franciák beleegyeztek a Ruhr-vidék kiürítésébe
- ⇒ **1926. NO** felvételt nyert a **Népszövetségbe** + megszüntették az ország katonai ellenőrzését
- **1928. KELLOGG-BRIAND-PAKTUM:** a háború elítélése, a konfliktusok békés úton való rendezése – több állam is csatlakozott (59)
- **1929. Jóvátételi konferencia: YOUNG-TERV:** hatalmas jóvátétel előírása NO számára (1988-ig kellett volna fizetni) –de: ennek fejében megszüntették NO. pénzügyi ellenőrzését

A WEIMAR KÖZTÁRSASÁG ARANYKORA

- 1925. Hindenburg tábornok a köztársasági elnök -konzervatív, a "tördőfés-elmélet" megalkotója
- húszas évek második fele: gazdasági, politikai, diplomáciai kapcsolatok rendeződése
- Németország a modern kultúra központjává vált
- A náci párt a konszolidáció éveiben nem tudott jelentős párttá válni

A WEIMAR KÖZTÁRSASÁG VÁLSÁGA

- 1929-től: gazdasági válság: ipari termelés visszaesése, munkanélküliek számának növekedése
- Köv.: szélsőséges mozgalmak térnyerése és:
- **A náci párt programja: Hitler: Mein Kampf - hazug demagógia**
- A német nép nyomorúságának az oka: 1. a versailles-i béke (tördőfés-elmélet)
- 2. A weimari köztársaság liberális programja
- Célok: 1. Nagynémet Birodalom létrehozása: élettér létrehozása
- 2. A németeket ért háborús sérelmek orvoslása
- 3. A kisebbségben élő németek védelmezése
- 4. Munkásoknak: munka és több bér
- 5. Parasztságnak: földet
- 6. Kisiparosok, kiskereskedők: a nagytőke visszaszorítása, adócsökkentés
- 7. Társadalombiztosítás, egészségügy, oktatás fejlesztése
- 8. Tőkéseknek: a marxizmus kiirtása, a szakszervezetek megszüntetése

- 9. Tőkeellenesség: a zsidó, spekulatív tőke ellen + **FAJELMÉLET + ÉLETTÉR**
- **1931. HARZBURGI FRONT** : a szélsőjobboldal + a banktőke, a Ruhr-vidék iparmágnásai, a junkerek (=földbirtokosok) és a vezérkar (hadsereg) koalíciója
- ok: a náci párt programja megegyezett ezeknek a köröknek az érdekeivel: leszámolás a baloldallal + a revizionista külpolitika
- Általános politikai helyzet a válságban: a szélsőséges (jobb-és baloldali) mozgalmak térnyerése
⇒ **KÖV**: 1932 júliusi választások eredményei: a kommunista párt a szavazatok 14.3%-át, A Nemzetiszocialista Német Munkáspárt a szavazatok 37.8%-át szerezte meg
- Hitler módszere: modern eszközök alkalmazása: propaganda (rádió, film), tömegpszichózis, megfélemlítés
- Köv.: 1933. január 30. Hitler kancellárrá való kinevezése
- OK: a legtöbb szavazatot az ő pártja szerezte meg (+elhiteti, hogy meg tudja állítani a kommunistákat)
- Hitler koalíciós kormány élére kerül, **alkotmányos úton** (megnyerte a választásokat)

A NÁCI HATALOMÁTVÉTEL

- DE: Hitler a hatalom megragadására tört (bármilyen áron- azaz: a demokrácia felszámolásával)
 - **új választások kiírása: márciusra**
- 1933. február 27. : a Reichstag leégése – Lipcsei per: a kommunistákat teszik felelőssé
- 1933. február 28: letartóztatások, a polgári szabadságjogok korlátozása rendeletben
- további terror: letartóztatások, gyilkosságok (az ellenzék megfélemlítésére irányul)
- Mégis: a náci párt a szavazatoknak csak 44%-át tudta megszerezni márciusban –de: a kommunista pártot betiltották! (Ürügy: a Reichstag)
- Köv.: **felhatalmazási törvény** –a nácik által beterjesztett törvényjavaslatot a Parlament elfogadta ⇒ ennek alapján a kancellár rendeletekkel kormányozhat
- Pártok, szakszervezetek betiltása: 1933. július- törvény: csak a náci párt működhet
- Munkafrontok létrehozása: a munkásokat és a munkavállalókat a náci párt vezetése alatt álló szervezetekbe tömörítették
- Sajtó és önkormányzatok is a náci párt ellenőrzése alatt
- Ellenzék: börtön, láger
- Kötelező munkaszolgálat bevezetése

HITLER HATALMÁNAK BIZTOSÍTÁSA

- SA: félkatonai szervezet (Sturmabteilung = rohamosztag) - Vezető: Ernst Röhm
- 1933 – egymillió fizetett, hivatásos tag + három és félmillió tartalékos
- második forradalom követelése: a szociális ígéretek beváltása
- Hitler mellett: SS (Schutz-Staffel=Véderő) és Gestapó (Titkos Államrendőrség)
- 1934. június 29/30. Hosszú kések éjszakája – az SA megsemmisítése
- 1934. augusztus: Hitler vezér és kancellár (Hindenburg halála után)
- 1938 után: Hitler a hadsereg főparancsnoka is
- a német hadsereg új esküt tett: személy szerint Hitlerre

A TOTÁLIS DIKTATÚRA

- Az állam ellenőrzése minden területre kiterjed: kultúra, sajtó, oktatás, ifjúsági mozgalom
- Egyház: Hitler elhalasztja az egyházzal való leszámolást, de az egyházak működését korlátozzák
- Mindenkit náci jellegű szervezetekbe kényszerítettek
- Ifjúsági szervezetek: Jungvolk (10-14) és Hitlerjugend (14-18)
- Zsidóüldözések: 1935. nürnbergi törvények
- Zsidók megfosztása állampolgárságuktól – a velük való kapcsolat fajgyalázás
- 1938 november 9/10. Kristályéjszaka
- Utána a zsidókat utána 1 milliárd márka kifizetésére kötelezték a károk megtérítése céljából
- Gazdasági válság felszámolása: közmunkaprogram – autópályák építése
- Szociális juttatások: társadalombiztosítás, fizetett szabadság
- Fegyverkezés – iparfejlesztés
- **KÖV**: termelés növekedése, munkanélküliség felszámolása
- Köv.: Hitler népszerűsége nőtt - ehhez: külpolitikai sikerek is hozzájárultak!!!!

- 1935. Saar-vidék
- 1935. Általános hadkötelezettség + bevonulás a Rajna-vidékre
- 1936. Berlin-Róma tengely + Antikomintern Paktum Japánnal
- 1938. március: Anschluss
- 1938. szeptember: Müncheneri egyezmény
- 1939. március: Cseh-Morva Protektorátus